

II

(Meddelelser)

MEDDELELSER FRA DEN EUROPÆISKE UNIONS INSTITUTIONER, ORGANER,
KONTORER OG AGENTURER

EUROPA-KOMMISSIONEN

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

**Retningslinjer i henhold til artikel 33a, stk. 3, i direktivet om audiovisuelle medietjenester om
omfanget af medlemsstaternes underretning af foranstaltninger til fremme og udvikling af
mediekendskab**

(2023/C 66/02)

I. INDLEDNING

Personer med mediekendskab er i stand til at træffe kvalificerede valg, forstå indholds og tjenesters karakter og drage fordel af hele det spektrum af muligheder, som forskellige kommunikationsteknologier giver. De er bedre i stand til beskytte sig selv og deres familie mod skadeligt eller ulovligt indhold. Mediekendskab kan også tjene som et værdifuldt redskab til at bekæmpe udbredelsen af desinformation ved at sætte brugerne i stand til kritisk at vurdere informationskilden og dermed afsløre, at indhold er falsk eller vildledende, som beskrevet i Kommissionens vejledning om styrkelse af adfærdskodeksen om desinformation ⁽¹⁾. Mediekendskab giver derfor folk mulighed for at deltage i en mere åben og oplyst demokratisk debat.

Mediekendskabs kritiske betydning og behovet for at styrke det anerkendes i handlingsplanen for europæisk demokrati ⁽²⁾ og handlingsplanen for medierne og den audiovisuelle sektor ⁽³⁾. En af de strategiske prioriteter i handlingsplanen for digital uddannelse ⁽⁴⁾ er at forbedre digitale færdigheder og kompetencer med henblik på den digitale omstilling, herunder digital kunnen og mediekendskab.

I betragtning 59 i direktiv (EU) 2018/1808 anerkendes det, at »mediekendskab« omfatter de færdigheder, den viden og den forståelse, der er nødvendig for at sætte borgerne i stand til at bruge medierne effektivt og sikkert. For at gøre det muligt for dem at få adgang til information og på en ansvarlig og sikker måde at anvende, kritisk vurdere og skabe medieindhold har de brug for udvidede færdigheder vedrørende mediekendskab.

Mediekendskab bør ikke begrænses til læring om værktøjer og teknologier, men bør have til formål at udstyre mennesker med evnen til kritisk tænkning, som er nødvendig for at kunne udvise dømmekraft, analysere komplekse realiteter og sondre mellem holdninger og kendsgerninger. Det er derfor nødvendigt, at medlemsstaterne foruden både medietjenesteudbydere og udbydere af videodelingsplatforme fremmer udviklingen af mediekendskab i alle dele af samfundet i samarbejde med alle relevante interessenter for mennesker i alle aldre og for alle medier. Fremskridtene i denne forbindelse bør følges nøje.

⁽¹⁾ COM(2021) 262 final.

⁽²⁾ Meddelelse fra Kommissionen om handlingsplanen for europæisk demokrati (COM(2020) 790 final).

⁽³⁾ Meddelelse fra Kommissionen — Europas medier i det digitale årti: En handlingsplan til støtte for genopretning og transformering (COM(2020) 784 final).

⁽⁴⁾ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Handlingsplan for digital uddannelse 2021-2027: Omstilling af uddannelsessystemerne med henblik på den digitale tidsalder (COM (2020) 624 final).

I direktivet om audiovisuelle medietjenester ⁽⁵⁾ (artikel 33a, stk. 1) fastsættes nye forpligtelser for medlemsstaterne til at fremme og træffe foranstaltninger til udvikling af mediekendskab.

I henhold til artikel 33a, stk. 2, i direktivet om audiovisuelle medietjenester skal medlemsstaterne underrette Kommissionen om gennemførelsen af denne forpligtelse »senest den 19. december 2022 og hvert tredje år derefter«.

I henhold til artikel 33a, stk. 3, »udstikker Kommissionen, efter at have rådført sig med kontaktudvalget, retningslinjer for omfanget af sådanne underretninger«.

I artikel 28b i direktivet om audiovisuelle medietjenester fastsættes i forbindelse med beskyttelse af brugerne mod ulovligt og skadeligt indhold også forpligtelser for videodelingsplatforme vedrørende mediekendskab. I henhold til artikel 28b, stk. 3, litra j), skal medlemsstaterne sørge for, at alle udbydere af videodelingsplatforme under deres jurisdiktion sikrer effektive foranstaltninger og værktøjer til fremme af mediekendskab og iværksætter oplysningskampagner rettet mod brugerne om disse foranstaltninger og værktøjer.

I henhold til artikel 28b, stk. 5, skal medlemsstaterne fastlægge de nødvendige mekanismer til at vurdere, om sådanne foranstaltninger, som udbydere af videodelingsplatforme træffer, er hensigtsmæssige, og de skal overlade vurderingen af foranstaltningerne til de nationale tilsynsmyndigheder eller -organer.

I overensstemmelse med betragtning 5 i direktiv (EU) 2018/1808 bør en social medietjeneste være omfattet af disse forpligtelser, hvis leveringen af programmer og brugergenererede videoer udgør en væsentlig funktion i den pågældende tjeneste. Levering af programmer og brugergenererede videoer kan anses for at udgøre en væsentlig funktion i den sociale medietjeneste, hvis det audiovisuelle indhold ikke blot er et supplement til eller udgør en mindre del af den sociale medietjenestes aktiviteter ⁽⁶⁾.

I artikel 30b, stk. 3, litra b), i direktivet om audiovisuelle medietjenester hedder det, at Gruppen af Europæiske Tilsynsmyndigheder for Audiovisuelle Medietjenester (ERGA) skal »udveksle erfaringer og bedste praksis vedrørende anvendelse af regelsættet for audiovisuelle medietjenester, herunder om tilgængelighed og mediekendskab«.

Et andet forum for udveksling af bedste praksis vedrørende mediekendskab og undersøgelse af synergi er Kommissionens Ekspertgruppe om Mediekendskab (MLEG) ⁽⁷⁾. Kommissionens Ekspertgruppe om Bekæmpelse af Desinformation og Fremme af Digitale Færdigheder gennem Uddannelse og Undervisning ⁽⁸⁾ har også været et vigtigt forum for udveksling af effektive europæiske initiativer på uddannelsesområdet.

I overensstemmelse med artikel 33a, stk. 3, i direktivet om audiovisuelle medietjenester har dette dokument til formål at udstikke retningslinjer for omfanget af medlemsstaternes underretninger om foranstaltninger til fremme og udvikling af mediekendskab. Som supplement til de generelle mål i direktivet om audiovisuelle medietjenester har retningslinjerne også til formål at hjælpe medlemsstaterne med at udveksle bedste praksis med hensyn til mediekendskab. Under udarbejdelsen af disse retningslinjer har Kommissionen hørt kontaktudvalget, som krævet i artikel 33a, stk. 3, i direktivet om audiovisuelle medietjenester.

Retningslinjerne er ikke bindende. I det omfang retningslinjerne måtte fortolke direktivet om audiovisuelle medietjenester, har Kommissionens holdning ingen betydning for Den Europæiske Unions Domstols fortolkning.

⁽⁵⁾ I disse retningslinjer forstås henvisninger til »direktivet om audiovisuelle medietjenester« som henvisninger til direktiv 2010/13/EU om samordning af visse love og administrative bestemmelser i medlemsstaterne om udbud af audiovisuelle medietjenester (direktiv om audiovisuelle medietjenester) (EUT L 95 af 15.4.2010, s. 1), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1808 af 14. november 2018 (EUT L 303 af 28.11.2018, s. 69). Direktivet kan findes her: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L1808&from=SK>

⁽⁶⁾ Se også meddelelse fra Kommissionen — Retningslinjer for den praktiske anvendelse af kriteriet om væsentlig funktionalitet med hensyn til definitionen af en »videodelingsplatformstjeneste« i henhold til AVMS-direktivet (EUT C 223 af 7.7.2020, s. 3).

⁽⁷⁾ Ekspertgruppen mødes to gange om året og udgør et interaktivt forum for drøftelser mellem medlemsstaternes repræsentanter med deltagelse af indbudte eksperter fra europæiske og globale mediekendskabsfællesskaber. Se: <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?do=groupDetail.groupDetail&groupID=2541>

⁽⁸⁾ Som bidrag til handlingsplanen for digital uddannelse offentliggjorde Ekspertgruppen en endelig rapport om sit arbejde med en oversigt over god praksis og anbefalinger og retningslinjer for lærere og undervisere om bekæmpelse af desinformation og fremme af digitale færdigheder gennem uddannelse og undervisning. Se: <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/action-plan/action-7>

II. RAPPORTERINGSPERIODE OG BERØRTE AKTØRER PÅ MEDIEMARKEDET

1. Rapporteringsperiode

I henhold til artikel 2 i direktiv (EU) 2018/1808 skal medlemsstaterne gennemføre direktivet senest den 19. september 2020. I lyset heraf bør medlemsstaternes rapporter i første omgang dække perioden september 2020 til oktober 2022 ⁽⁹⁾. Efterfølgende rapporter bør dække de respektive perioder på tre år, der slutter i oktober i det sidste år i den pågældende periode.

2. Berørte aktører på mediemarkedet

I overensstemmelse med artikel 33a, stk. 1, og artikel 28b, stk. 3, i direktivet om audiovisuelle medietjenester bør medlemsstaternes underretninger som minimum omfatte mediekendskabsforanstaltninger vedrørende audiovisuelle medietjenester og videodelingsplatforme som defineret i direktivet om audiovisuelle medietjenester.

III. RAPPORTERNES OPBYGNING

1. Generelt overblik

Rapporterne bør omfatte fem afsnit (a.-e. — se nedenfor). I de første to afsnit (a.-b.) bør som minimum angives de anførte oplysninger. Tredje, fjerde og femte afsnit (c., d. og e.) er baseret på »best effort«-tilgangen, når det gælder om at beskrive de anførte foranstaltninger. Medlemsstaterne har også mulighed for at medtage eventuelle yderligere oplysninger, som de anser for relevante for rapporten.

Hvert afsnit i rapporten bør indeholde en liste over og om muligt en kort beskrivelse af foranstaltningerne, ordningerne, aktiviteterne og udviklingen. Den korte beskrivelse kan omfatte de vigtigste elementer, som f.eks. målsætninger, målorganer og/eller -demografi, gennemførelsesmetoder og, hvis de foreligger, resultater. Rapporten bør så vidt muligt også indeholde henvisninger til informationskilder, f.eks. relevante websteder, også selv om de kun er tilgængelige på det nationale sprog.

2. Rapportens afsnit

a. Retlige og/eller politiske foranstaltninger

Medlemsstaterne bør rapportere om lovgivningsmæssige foranstaltninger og andre foranstaltninger af retlig art, som de har indført, og, hvis det er relevant, om foranstaltninger, der er planlagt for at fremme og udvikle mediekendskab. De bør navnlig rapportere om de retsregler, der gælder for udbydere af audiovisuelle medietjenester og udbydere af videodelingsplatforme som defineret i direktivet om audiovisuelle medietjenester, også hvis sådanne regler er en del af en bredere ramme for mediekendskab, der f.eks. omfatter alle medietjenester og/eller alle informations-samfundstjenester.

Medlemsstaterne bør så vidt muligt også rapportere om bredere politiske foranstaltninger såsom nationale og/eller regionale strategier og handlingsplaner for fremme og udvikling af mediekendskab.

I det omfang de gældende retsregler pålægger udbydere af audiovisuelle medietjenester og udbydere af videodelingsplatforme forpligtelser til at gennemføre mediekendskabsforanstaltninger, bør medlemsstaterne så vidt muligt rapportere om disse foranstaltninger for så vidt angår udbydere under deres jurisdiktion. Med hensyn til videodelingsplatforme bør medlemsstaterne også rapportere om deres vurdering af, om de mediekendskabsforanstaltninger, der er gennemført af udbydere af videodelingsplatforme under deres jurisdiktion, er hensigtsmæssige, under hensyntagen til værktøjskassen til mediekendskab ⁽¹⁰⁾.

b. Organisatoriske foranstaltninger

Medlemsstaterne bør rapportere om de organisatoriske foranstaltninger og ordninger, der er indført for at muliggøre gennemførelsen af forpligtelserne vedrørende mediekendskab i henhold til direktivet om audiovisuelle medietjenester. Medlemsstaterne bør navnlig angive, hvilke myndigheder eller organer på nationalt, regionalt og/eller lokalt plan, alt efter hvad der er relevant, der er ansvarlige for at fremme og udvikle mediekendskab og føre tilsyn med overholdelsen af

⁽⁹⁾ De medlemsstater, der måtte ønske det, kan også medtage henvisninger til foranstaltninger eller aktiviteter uden for denne rapporteringsperiode.

⁽¹⁰⁾ <https://erga-online.eu/wp-content/uploads/2021/12/ERGA-AG3-2021-Report-on-Media-Literacy.pdf>

eventuelle forpligtelser, der pålægges udbydere af audiovisuelle medietjenester og udbydere af videodelingsplatforme. De bør også angive, hvilke specifikke opgaver disse myndigheder eller organer har fået overdraget. I den forbindelse bør de uafhængige medietilsynsmyndigheders opgaver med hensyn til mediekendskab præciseres.

Rapporterne bør så vidt muligt også indeholde oplysninger om de berørte parter samarbejdsstruktur(er) og de forskellige interessenter, der samarbejder med medlemsstaternes myndigheder og organer om deres mediekendskabsaktiviteter.

c. Offentlig finansiering og andre ordninger til finansiering af mediekendskabsaktiviteter

Medlemsstaterne bør gøre deres bedste for at beskrive omfanget af og tidsrammen for de offentlige finansielle midler, der er afsat til fremme og udvikling af mediekendskab. Dette bør som minimum omfatte budgettet på nationalt plan. Rapporterne kan endvidere kort beskrive de finansieringsinstrumenter, der anvendes til at finansiere mediekendskabsaktiviteter, herunder instrumenter der har til formål at tiltrække private midler.

d. Inddragelses- og oplysningsaktiviteter, herunder undervisningsplaner om mediekendskab

Medlemsstaterne bør gøre deres bedste for at rapportere om enhver inddragelses- og oplysningsaktivitet, som de har iværksat for at fremme og udvikle mediekendskab blandt alle aldersgrupper i forbindelse med formel uddannelse og livslang læring. Medlemsstaterne kan så vidt muligt, og hvis det er relevant, også henvise til relevante inddragelses- og oplysningsaktiviteter, der udføres af markedsaktører, videnskabelige organer eller NGO'er. Dette kan omfatte mediekendskabsuger og kampagner og uddannelsesaktiviteter rettet mod en særlig demografisk gruppe, herunder unge.

I denne forbindelse kan medlemsstaterne undersøge muligheden for at etablere strukturerede kommunikationsmidler med de nationale knudepunkter inden for rammerne af Det Europæiske Observationscenter for Digitale Medier (EDMO) ⁽¹¹⁾, der finansieres af Europa-Kommissionen. Målene for de nationale EDMO-knudepunkter omfatter i) samarbejde med nationale mediemyndigheder om overvågning af onlineplatformes politik og det digitale medieøkosystem og ii) tilrettelæggelse af mediekendskabsaktiviteter ⁽¹²⁾.

Hvis det er muligt, kan medlemsstaterne også rapportere om medtagelse af foranstaltninger til fremme og udvikling af mediekendskab i formelle undervisningsplaner på forskellige niveauer (folkeskole- og gymnasieniveau eller et andet, højere uddannelsesniveau, alt efter hvad der er relevant) ⁽¹³⁾, enten som et særskilt og/eller tværfagligt fag. Dette kan også omfatte særlige mediekendskabsmoduler for lærere og undervisere, navnlig i lærernes grunduddannelse og/eller videre faglige udvikling, som henstillet i Europa-Parlamentets og Rådets henstilling af 20. december 2006 om beskyttelse af mindreårige og den menneskelige værdighed og om berigtigelsesretten i forbindelse med den europæiske industris konkurrenceevne inden for audiovisuelle tjenester og onlineinformationstjenester ⁽¹⁴⁾.

Rapporterne kan henvise til de relevante mediekendskabsressourcer, der er til rådighed for offentligheden såsom særlige webportaler, også selv om de kun er tilgængelige på det nationale sprog.

⁽¹¹⁾ <https://edmo.eu/2021/05/26/national-edmo-hubs-announced/>

⁽¹²⁾ I øjeblikket er 14 udvalgte nationale knudepunkter en del af EDMO-netværket, der dækker alle 27 EU-medlemsstater samt Norge i EØS.

⁽¹³⁾ Med henblik på at udarbejde undervisningsplaner om mediekendskab kan medlemsstaterne tage den digitale kompetenceramme for borgerne (som kan findes her: <https://ec.europa.eu/jrc/en/digcomp/digital-competence-framework>) og retningslinjerne for lærere og undervisere om bekæmpelse af desinformation og fremme af digitale færdigheder gennem uddannelse og undervisning (som kan findes her: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a224c235-4843-11ed-92ed-01aa75ed71a1/language-en>) i betragtning.

⁽¹⁴⁾ Henstillingen om beskyttelse af mindreårige og den menneskelige værdighed og om berigtigelsesretten i forbindelse med den europæiske industris konkurrenceevne inden for audiovisuelle tjenester og onlineinformationstjenester kan findes her: EUR-Lex - 32006H0952 - DA - EUR-Lex (europa.eu).

e. *Evalueringsforanstaltninger og -metoder*

Medlemsstater, der anvender eller ønsker at indføre foranstaltninger til at vurdere virkningen af regionale eller nationale medieinitiativer til fremme af mediekendskab, herunder resultatindikatorer til vurdering af virkningen af deres mediekend-skabsforanstaltninger og -metoder, opfordres til at angive og beskrive disse foranstaltninger og deres resultater i rapporten ⁽¹⁵⁾.

IV. PROCEDUREBEMÆRKNINGER

I artikel 30b, stk. 3, litra b), i direktivet om audiovisuelle medietjenester hedder det, at ERGA skal »udveksle erfaringer og bedste praksis vedrørende anvendelse af regelsættet for audiovisuelle medietjenester, herunder om tilgængelighed og mediekendskab«. I betragtning af dette krav opfordrer Kommissionen de nationale tilsynsmyndigheder til fortsat at udveksle oplysninger og bedste praksis om mediekendskab inden for rammerne af ERGA, herunder med hensyn til anvendelsen af disse retningslinjer.

For at fremme kendskabet til og udvekslingen af bedste praksis vil medlemsstaternes rapporter blive offentliggjort på Kommissionens websted.

Rapporterne vil også være nyttige i lyset af de mål for digitale færdigheder, der er en del af politikprogrammet for det digitale årti 2030 ⁽¹⁶⁾, og de kan bidrage til medlemsstaternes strategiske køreplaner for det digitale årti.

⁽¹⁵⁾ Medlemsstaterne kan anvende eksisterende evalueringsrammer til at vurdere mediekendskabsniveauet. Rammerne omfatter »Study on Assessment Criteria for Media Literacy Levels: A comprehensive view of the concept of media literacy and an understanding of how media literacy levels in Europe should be assessed« (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/115550fe-a89f-4086-82e5-c7573e26c38a>), »Testing and Refining Criteria to Assess Media Literacy Levels in Europe« (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4cbb53b5-689c-4996-b36b-e920df63cd40>) og »Global media and information literacy assessment framework: country readiness and competencies« udarbejdet af UNESCO (<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000224655>).

⁽¹⁶⁾ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) 2022/2481 af 14. december 2022 om etablering af politikprogrammet for det digitale årti 2030 (EUT L 323 af 19.12.2022, s. 4).

TILLÆG

Skabelon til medlemsstaternes rapporter om mediekendskab

Følgende spørgsmål foreslås anvendt som struktur for medlemsstaternes rapporter om mediekendskab. For yderligere oplysninger om, hvad der kan medtages, henvises til afsnit 2 i retningslinjerne.

a. Retlige og/eller politiske foranstaltninger

- Hvilke lovgivningsmæssige foranstaltninger og andre foranstaltninger af retlig art, der gælder for udbydere af audiovisuelle medietjenester og videodelingsplatforme, har dit land indført eller planlægger at indføre for at fremme og udvikle mediekendskabet?
- Pålægges udbydere af audiovisuelle medietjenester og videodelingsplatforme forpligtelser i dit land til at gennemføre mediekendskabsforanstaltninger?
- Hvilke bredere politiske foranstaltninger har dit land indført for at fremme og udvikle mediekendskab?
- Hvad er din vurdering af hensigtsmæssigheden af de mediekendskabsforanstaltninger, der er gennemført af udbydere af videodelingsplatforme omfattet af dit lands jurisdiktion, under hensyntagen til værktøjskassen til mediekendskab?

b. Organisatoriske foranstaltninger

- Hvilke myndigheder eller organer i dit land er ansvarlige for at fremme og udvikle mediekendskab og føre tilsyn med overholdelsen af eventuelle forpligtelser, der pålægges udbydere af audiovisuelle medietjenester og udbydere af videodelingsplatforme?
Hvilke specifikke opgaver er de blevet overdraget?
- Har du nogen oplysninger om de berørte parter samarbejdsstruktur(er) og de forskellige interessenter, der samarbejder med dit lands myndigheder og organer om deres mediekendskabsaktiviteter?

c. Offentlig finansiering og andre ordninger til finansiering af mediekendskabsaktiviteter

- Kan du beskrive omfanget af og tidsrammen for de offentlige finansielle midler, der er afsat i dit land til fremme og udvikling af mediekendskab, og de finansieringsinstrumenter, der anvendes til at finansiere mediekendskabsaktiviteter, herunder eventuelle instrumenter der skal tiltrække private midler?

d. Inddragelses- og oplysningsaktiviteter, herunder undervisningsplaner om mediekendskab

- Hvilke inddragelses- eller oplysningsaktiviteter har dit land gennemført, og hvilke er blevet gennemført af markedsaktører, videnskabelige organer eller NGO'er, for at fremme og udvikle mediekendskab?
- Har dit land indført strukturerede midler til kommunikation med de nationale knudepunkter i Det Europæiske Observationscenter for Digitale Medier (EDMO) eller undersøgt muligheden herfor?
- Hvilke foranstaltninger er der truffet i dit land til at medtage fremme og udvikling af mediekendskab i formelle undervisningsplaner på forskellige niveauer og i lærere og underviseres grunduddannelse og videre faglige uddannelse samt for at stille relevante mediekendskabsressourcer til rådighed for offentligheden?

e. Evalueringsforanstaltninger og -metoder

- Anvender dit land, eller vil det gerne indføre, foranstaltninger til at vurdere virkningen af regionale eller nationale medieinitiativer, herunder resultatindikatorer til vurdering af virkningen af mediekendskabsforanstaltninger og -metoder? I så fald bedes du angive og beskrive disse foranstaltninger og deres resultater.
-

Yderligere oplysninger

- Har du yderligere oplysninger af relevans for denne rapport?
-